

قطعه‌نامه‌هایی که در دومین کنگره حزب به تصویب رسید

قطعه‌نامه درباره فعالیت گذشته حزب و نکات قابل تأیید و انتقاد این فعالیت

دومین کنگره حزب توده ایران پس از استماع گزارش عمومی دکتر رادمنش درباره فعالیت سیاسی حزب در فاصله بین نخستین کنگره حزب تا دومین کنگره (سه سال و هشت ماه) قطعه‌نامه زیرین را درباره فعالیت گذشته حزب توده ایران تصویب نمود.

۱. قضاوت درباره اقدامات گذشته حزب (نکات قابل تأیید)

الف: مبارزات حزب برضد استعمار و ارتجاع

۱. حزب توده ایران در مبارزات خود برضد استعمار و ارتجاع، در مبارزات خود به سود یک صلح دمکراتیک و دفاع از حقوق حقه ملت‌ها پیوسته جدی و صمیمی بوده و در این زمینه قدم‌های اساسی برداشته است. مبارزه این حزب با امپریالیسم انگلستان و عمال آن، مبارزه‌اش با امپریالیسم توسعه‌طلب آمریکا و عمال آن، از روی صمیمیت و به طور جدی بوده و در پی دار کردن ملت ایران برای حفظ منافع خود، در برهم زدن نقشه‌های امپریالیستی، در جلوگیری از هدف‌های ملت ما تأثیر کامل داشته است. لازم است این مبارزه برضد امپریالیسم و عمال آن همچنان ادامه یابد.

۲. دومین کنگره حزب توده ایران نسبت به قرارداد نظامی ایران و آمریکا معروف به قرارداد ششم اکتبر ۱۹۴۷ جم - آلن که ارتش ایران را در اختیار امپریالیسم آمریکا درآورده و ایران را تا درجه یک دولت تحت‌الحمایه تنزل داده است اظهار تفرق می‌کند.

دومین کنگره^۳ حزب توده^۴، ایران کوشش و جانبازی ملت‌های چین و یونان و اندونزی و ویتنام را که در شرایط بسیار سخت برای به دست آوردن آزادی خویش و خلاصی میهن خود از یوغ امپریالیسم مبارزه می‌کنند یا نظرا احترام و تقدیر می‌نگرد و موفقیت آنان و هم‌چنین ملت‌های مصر و عراق را در مبارزه با امپریالیسم و ارتجاع خواهان است.

سیاست خارجی

۳. دومین کنگره^۳ حزب توده^۴ ایران نظر حزب توده^۴ ایران را درباره^۳ سیاست خارجی و روابط دولت‌های ایران با دیگر کشورها که باید مبنی بر حفظ مصالح واقعی ملت ایران و تقویت جنبه^۳ دمکراتیک جهانی و پشتیبانی از کلیه^۳ ملت‌هایی باشد که برای بدست آوردن آزادی و رهائی میهن خود از یوغ استعمار مبارزه می‌کنند تأیید می‌تواند و توصیه می‌کند که این رویه در آینده نیز جدا ادامه یابد.

۴. دومین کنگره^۴ حزب توده^۴ ایران سیاست خارجی دولت‌ها را که برخلاف مصالح واقعی ملت ایران برای حفظ منافع دول امپریالیست و تیره‌کردن روابط با کشورهای آزادیخواه و صلح دوست بوده است تقبیح می‌نماید و تأکید می‌کند که سیاست خارجی کشور ایران باید مبتنی بر حفظ منافع واقعی ملت ما قرار گیرد.

۵. حزب توده^۴ ایران در مبارزات خود با مرتجعین داخلی و طرفداران بندگی توده^۴ زحمتکش، در راه متشکل ساختن کارگران، دهقانان، پیشه‌وران و روشنفکران آزادیخواه، برای متوجه نمودن ملت به مصالح و منافع خود و هدایت آن‌ها به نبرد تجات بخش یا دشمنان ملت شیوه^۴ صحیح داشته و در این راه گام‌های بزرگ برداشته است. لازم است در این زمینه مبارزات حزب ما با شدت و قاطعیت کامل ادامه یابد.

۶. حزب توده^۴ ایران اهرم حرکت و وسیله^۴ بیداری و آگاهی توده^۴ ملت ایران است و بدون تردید در این زمینه بزرگ‌ترین و موثرترین نقش را ایفاء نموده است. لازم است حزب ما بیش از پیش در راه تأمین این بیداری عمومی و اشاعه^۴ طرز تفکر منطقی و علمی در میان ملت ما بکوشد.

ب: مبارزات فراکسیون توده در مجلس

۱. فراکسیون توده در پارلمان مبارزات اصولی خود را با روشی بی‌تزلزل و قاطع انجام داد و پرچم پیکار حزب را در محیط پارلمان پیوسته سر بلند نگاه داشته است.

۲. تاکتیک فراکسیون ما در مجلس برای گردآوردن کلیه^۴ قوا (اقلیت) برضد قوای امپریالیسم انگلستان در مجلس (اکثریت) و مبدل کردن آن به ضرت قاطعی

برصد حکومت‌های ارتجاعی و دسیسه‌های امپریالیستی تاکتیک صحیح و بجائی بوده است.

۳. تاکتیک این فراکسیون در مراحل مختلفه پارلمانی با در نظر گرفتن کلیه شرایط و اوضاع و احوال موجود تاکتیک منطقی بود و مورد تأیید است.

۴. فراکسیون توده در مجلس توانست از عهده وظایف محوله از طرف حزب به خوبی برآید. از تریبون پارلمان برای بیدار کردن ملت استفاده ممکن را بکند.

کار این فراکسیون در خور تقدیر است.

ج: در موضوع آذربایجان

۱. دومین کنگره حزب یک بار دیگر تأیید می‌کند که جنبش توده آذربایجان که به نیروی کارگران و دهقانان و پیشه‌وران تکیه داشته و رهائی ستم‌کشان را هدف خود قرار داده بود، جنبشی بود متکی به مردم، دموکراتیک و مترقی و قضاوت حزب، درباره این جنبش و تاکتیک متخذه حزب مادر حق آن صحیح و منطقی بوده است.

۲. حزب ما تجاوه و بمورد از تقاضاهای مردم آذربایجان که مطابق با روح قانون اساسی بود حمایت کرد و تهمت‌های غلط تحزیه‌طلبی را که از طرف امپریالیسم و ارتجاع نسبت به این جنبش وارد می‌شد، رد ساخت.

۳. اعتراض حزب ما در مورد رفتار خشن دولت برخلاف نص موافقت‌نامه‌های موجود در حوادث آذرماه ۱۳۲۵ بجا و مورد بوده است.

د: موافقت و مخالفت با قوام

۱. موافقت حزب ما با رسیدن قوام السلطنه به حکومت هنگامی که قوام السلطنه خود را طرفدار منویات اکثریت مردم جلوه‌گرمی ساخت و حتی در این راه دست به عمل می‌زد و مخالفت حزب ما با قوام السلطنه و دولت او هنگامی که این دولت برخلاف شیوه اولیه به سعیت از امپریالیسم آمریکا برای نقض حقوق حقه مردم دست به کار شد هر یک در موقع خود اصولاً بجا و منطقی بوده است.

۲. در شرایطی که حزب ما از رسیدن قوام به حکومت حمایت کرد این عمل تنها راه حل ممکن برای رفع اشکالات فراوانی بود که از زمان کابینه ساعد بوجود آمده و اوضاع داخلی و خارجی ایران را دشوار ساخته بود. تا زمانی که سیاست تجاوزکارانه و آل استریت آغاز شد، قوام خط مشی سستنا قابل پذیرشی داشت و روش آزادی و ضدملی او هنگامی اوج گرفت که وال استریت سیاست استیلا حویانه خود را آشکار ساخت.

۳. حزب توده ایران در جریان موافقت خود با قوام هیچ گونه گذشت اصولی نکرده است و تا آنجا این موافقت را ادامه داد که مصالح ملت مقتضی بود و با

آن که به این موافقت انتقاداتی می‌توان وارد ساخت ولی پیوسته نسبت به اصول و آرمان‌های حزبی وفادار بوده است و در ضمن موافقت نسبی خود با این حکومت نکات ضعف و انحراف آن را دائما متذکر می‌شده است.

ه: شرکت در دولت

۱. دلایل حزب ما برای شرکت در دولت و ایجاد یک کابینه، ائتلافی دلایل فافع کننده است و این کار از جهت تامین آزادی انتخابات، مبارزه برضد فساد دستگاه دولتی، تحصیل عملی امتیازاتی برای توده، زحمتکش و کسب موقعیت و نفوذ بیشتر لازم بود.

۲. با وجود انتقاداتی که به بعضی از تاکتیک‌های وزرای حزبی ما وارد است لازم است تأکید شود که شیوه وزراء ما در کابینه و در وزارتخانه‌های خود درست، جدی و بی‌کارجویانه و مطابق اصول بود.

۳. حزب ما در دستگاه دولتی وفاداری خود را نسبت به آرمان‌های خویش به ثبوت رساند و دچار انحراف و سازشکاری نگردد، یا ایمان روشن وارد کابینه شد و با همان ایمان از کابینه خارج نگردد.

ح: تاکتیک ائتلاف با احزاب

۱. تاکتیک حزب ما در ائتلاف با احزابی که واقعا ترفیخواه بودند یا دعوی ترفیخواهی داشتند تاکتیکی بود اصولا صحیح منتهی این تاکتیک نتوانست به علت تغییرات سریع اوضاع به نتیجه مثبت خود برسد.

۲. حزب ما در جریان اجراء این تاکتیک سبب از روش‌های اپورتونیستی و ساریش‌های حاکی از ضعف و تردید نسبت به آرمان زحمتکشان مرا بود.

۳. در آینده نیز حزب ما باید بتواند از کلیه قوای ضدامیرالیم و ضد دیکتاتوری بر طبق نقشه دقیق و پیش‌بینی شده‌ای استفاده کند.

ط: مسائل تشکیلاتی

۱. حزب ما در عرض این مدت به کوشش وسیع حدی و پرسواری برای بسط تشکیلات خود دست زد و قدم‌های موثری برای آشنا ساختن عقب‌مانده‌ترین و دور افتاده‌ترین عناصر طبقات زحمتکش ایرانی نسبت به حقوق خود برداشت که مورد تأیید و مایه تحسین دومین کنگره است. این کوشش باید همچنان در آینده ادامه یابد.

۲. توجه به مهضت‌های کاریگری و ایجاد سازمان‌های دهقانی علی‌الاصول درست بود و در تحول برر فکر ملت ما تاثر فوق‌العاده داشته است.

ی: هیئت اجرائیه موقت

۱. تشکیل شورای حزب و هیئت اجرائیه موقت مستحده از اعضاء این شورا در شرایطی که عده‌ای از اعضاء کمیته مرکزی سابق از ادامه فعالیت به ناچار محروم بودند یا در نظر گرفتن وضع حزب و اوضاع و احوال پس از وقایع آذرماه ۱۳۲۵ با وجود عدم تطبیق آن با نظامنامه، غیرقابل اجتناب بود.
فورمول منتهه کمیته مرکزی سابق برای تشکیل شورا و انتخاب هیئت اجرائیه از میان افراد این شورا از ترلزل وحدت تشکیلاتی حزب جلوگیری کرد و وضع حزب را با شرایط نوین کار سازگار ساخت.
۲. تاکتیک عمومی هیئت اجرائیه حزب در مورد جمع آوری قوای پراکنده حزب، مشکل ساختن آن‌ها، تجدید تشکیلات در نقاطی که تشکیلاتش به علت فشار فوق العاده دچار اختلال کامل شده بود. تصفیه حزب، توجه به احوال زندانیان و تبعیدی‌ها و انجام مساعدت‌های لازمه نسبت به رفقای زندانی برای محاکمه و استخلاص و کمک به خانواده‌های آن‌ها، پرداختن به کارهای تعلیماتی، مبارزه بر ضد آوانگاریسم و کروزرکیسم، مبارزه بر ضد انحرافات مختلف چپ و راست، مبارزه بر ضد انشعابون و حفظ وحدت حزب پس از حادثه انشعاب، مبارزه با امبرالیسم آمریکا و عمال آن، بر ملا کردن دسیسه‌های دیکتاتوری و اتخاذ یک روش متین در مقابل حوادث، نجات حزب از بحران، تاکتیک صحیح و منطقی بوده و مورد تأیید کنگره است.
- کنگره هیئت اجرائیه موقت را به مناسبت اقدامات فوق مورد تقدیر قرار می‌دهد.

۲. درباره اقدامات گذشته حزب و بیان وظایف حزب در آینده

۱. رهبری حزب نسبت به کار تشکیلاتی یعنی مستحکم کردن سازمان حزب خواه از لحاظ رهبری دقیق و از روی نقشه، خواه از لحاظ حفظ انضباط، توجه کافی میدول نداشت و پیش‌بینی‌های دقیق در این زمینه انجام نگرفت.
لازم است حزب از این پس همواره بر طبق نقشه دقیق با حفظ انضباط کامل کار کند، وقایع را به درستی پیش‌بینی نماید و به موقع دست به اقدامات لازم بزند.
۲. رهبری حزب در موافقت خود با قوام السلطنه بیش از اندازه منطقی دچار خوش بینی و اعتماد شد و با وجود نگران بودن از اقدامات نامطلوب قوام، حزب در ایام اوج قدرت خود برای ایام بحرانی نیاندیشید و آمادگی نداشت.
۳. رهبری حزب با توجه بیشتر به اقدامات تهییجی و تبلیغی و باخرستندی از پیروزی‌هایی در این زمینه، اقدامات تشکیلاتی را تحت الشعاع قرار داده و در راه مستحکم کردن حزب برای مقابله با حوادث نامطلوب از کلیه امکانات خود

به حد کافی استفاده لازم نمود. لازم است از این پس به مسئله حیاتی محکم کردن سازمان حزبی توجه عمیق مبذول گردد.

۴. حزب گاه بدون تناسب با ظرفیت رهبری و مقدار کادر آزموده خود رشد یافت و در نتیجه دربارہ‌ای موارد از جریان رهبری منظم خارج شد و دچار یک حرکت خود به خودی گردید. برخی عناصر مخرب و فاسد در حزب راه یافتند و حزب را دچار تقابلی ساختند. تا زمانی که حزب در مسیر تحصیل قدرت پیش می‌رفت این نقایص و معایب ناشی از بحران رشد، چندان محسوس نمی‌شد ولی بحران حزب آن‌ها را آشکار ساخت. رهبری حزب باید به مسئله کیفیت حزب، متناسب نگاهداشتن وسعت حزب با ظرفیت رهبری و کادر آزموده توجه کند و با تربیت کادر صحیح بر طبق اسلوب منطقی و عملی حزب را به تدریج توسعه دهد. رهبری حزب باید از نفوذ عناصر منحرف و فاسد چه در مرکز چه در شهرستان‌ها جلوگیری نماید.

۵. نخستین اعلامیه هیئت اجرائیه ضعف‌ها و اشتباهات و نشانه‌هایی از تاثیر بحران عمومی را در بردارد. با آن که روش آینده هیئت اجرائیه به نحو جدی نشان داد که مضامین آن اعلامیه دستور عمل هیئت اجرائیه موقت قرار نگرفت معذک لازم است تأکید شود که کنگره آن را به منزله نقطه ضعفی تلقی می‌کند و تأکید می‌نماید که رهبری حزب باید در مواقع سخت و بحرانی، چنان که بارها نشان داده است بیش از همیشه سرسخت، سربلند و محکم باشد.

۶. با آن که نقایص و معایب گذشته حزب غالباً از کمی تجربه یک حزب جوان ناشی شده ولی کنگره آن‌ها را مشخص می‌سازد و تأیید می‌کند که رهبری حزب باید با استفاده از تجارب گذشته راه خود را در آینده با دقت طی کند، دچار غرور و سرخوشی، غفلت و لاقیدی نشود. راه خود را به درستی بسنجد و اصول را دائماً نصب‌العین قرار دهد. از انتقاد کارهای خود تهراسد و با صداقت کامل اشتباهات خود را شناسد و از آن‌ها عبرت بگیرد. و راه آینده را بر اساس آموزش از اشتباهات گذشته تعیین کند. دومین کنگره حزب توده ایران دسته بندی‌ها و فراکسیون‌هایی را که در گذشته در حزب ما وجود داشته محکوم می‌نماید و به کمیته مرکزی آینده حزب دستور می‌دهد که به منظور حفظ وحدت آینده تئولوژیک و تشکیلاتی حزب به طور جدی از هرگونه دسته‌بندی و فراکسیون‌سیم در حزب جلوگیری نماید.

قطعنامه درباره انشعاب

دومین کنگره حزب توده ایران پس از استماع گزارش مربوط به عمل "انشعاب" قرار هیئت اجرائیه موقت حزب توده ایران مورخ ۲۶/۱۰/۲۳ را تصویب می‌کند و تأیید می‌نماید که:

۱. عمل انشعاب، نتیجه توطئه، ممتدی بوده که در عرض یک سال ونیم اخیر وجود داشته، با انتشار کتاب چه باید کرد نوشته دکتر ابریم آغاز شده و با انتشار کتاب حزب توده ایران سر دوره به مرحله جدی تر و عملی تر خود وارد گردیده و با انشعاب خاتمه یافته است. این عمل به کارگردانی خلیل ملکی و اعضاء فراکسیون مخفی "آوانگاردیست" انجام گرفته و هدف آن متفجر کردن حزب از داخل، تضعیف حزب و ایجاد یک سازمان عوام فریبی به اصطلاح "سوسیالیست" و "مترقی" است. عمل انشعاب مربوط به فعالیت مخفی و مرموز امیرالایسم در داخل حزب ما بوده که با کلیه وسائل مستقیم و غیر مستقیم خود ماهرانه عمل کرده و از کلیه انحرافات فکری و خودپستدی ها و تنگ نظری ها استفاده نموده است.

۲. عمل انشعاب عملی است خائنه و به قصد خیانت انجام گرفته است و افرادی که در این عمل شرکت داشتند بعضی دانسته و بعضی ندانسته به سازمان حزب ما، راه و روش آن خیانت کرده اند.

۳. خلیل ملکی اداره کننده عمده این جریان که در عرض یکسال و نیم اخیر فعالیت زبان بخشی در حزب برای خرد کردن حیثیت حزب و رهبری آن انجام داده و بزرگترین عامل نفاق و تقار بوده و نسبت به جنبش دموکراسی عمل خیانت آمیز مرتکب شده است اخراج او از سازمان حزب توده ایران جدا تایید می شود.

۴. دومین کنگره حزب توده ایران روش هیئت اجرائیه موقت را در مورد اخراج کلیه کسانی که اعلامیه اول و دوم انشعابیون را امضا کرده و با وجود تذکرات حزب ما در خیانت اصرار ورزیده اند جدا تایید می نماید.

۵. "جمعیت سوسیالیست توده ایران" سازمانی است برای اجراء نیات نفاق افکن امیرالایستی، و دومین کنگره حزب توده ایران آنرا بهر نام و بهر شکل دیگر که درآید جمعیت خرابکاری و سیرنگ تلفی می کند و دشمن طبقات زحمتکش می شناسد. لازم است هر فردی که به حزب توده ایران و سنت های آن وفادار است بدون لرزول و با یک فضاوت قطعی در مبارزه با این دشمنان جدید - الاحداث ساخت امیرالایسم که به اصطلاحات و کلمات و لغات مربوط به ایدئولوژی زحمتکشان مچهراند و "الیسانی هستند که قرآن می خوانند" وارد شود و با این کاریکاتورهای سازاگات ها و ژوهوها و لوم ها، با این گروه انشعابی جدا بیکار کند.

۶. عمل انشعاب در حزب ما بزرگترین حادثه تشکیلاتی و نیز بزرگترین انحراف ایدئولوژیک و مبارزه و فضاوت فاطع و منطقی که از طرف توده اعضای حزب بعمل آمد نشانه بزرگی از رشد حزب ما و مورد تسویق و تقدیر دومین کنگره حزب توده ایران است.

۷. دومین کنگره حزب توده ایران کمیته مرکزی آینده را موظف می کند که

کاملاً ناظر و مراقب جریان بوده به بقایائی از انشعابیون که احیاناً ممکن است هنوز هم وجود داشته باشند مجال عرض وجود و خرابکاری ندهد و اصولاً در موقع پیش آمد اینگونه حوادث حزبی، کمیته مرکزی آینده باید سریع، قاطع و بیرحم باشد.

دومین کنگره حزب توده ایران پس از گزارش مربوط به باند کروژوکویست‌ها قطع نامه ذیل را تصویب می‌نماید:

۱. باند کروژوکویست‌ها باندی از پرووکاتورها و خائنین به طبقه کارگر است.
۲. این باند با مباشرت پلیس و مداخله مستقیم امیرالایم و بمظور اغفال کارگران و برهم زدن تهضت کارگری بوجود آمده است.
۳. کلیه افرادی که ممکن است همکاری مخفی با آشکار با این باند داشته باشند بدون تردید باید از حزب توده ایران اخراج گردند. کمیته مرکزی آینده باید به رسیدگی و نظارت دقیق در کار این باند پرداخته با تصمیمات سریع، قاطع و بیرحمانه از خرابکاری آنان جدا جلوگیری بعمل آورد.

قطعنامه تعلیمات و تبلیغات و روزنامه ارگان

دومین کنگره حزب توده ایران پس از رسیدگی به گزارش تعلیمات و تبلیغات و روزنامه ارگان در کمیسیون منتخبه در مورد امور مربوط فعالیت‌های تعلیماتی و تبلیغاتی و روزنامه ارگان حزب نکات زیرین را تذکر می‌دهد.

۱. انتقاد از کار گذشته

۱. در دوران نخستین فعالیت کمیسیون تبلیغات کل قبل از تشکیل هیئت اجرائیه این کمیسیون تقسیم کار لازم را در میان خود عملی ننموده بود و غالباً نقشه منظمی برای کار نداشت و به همین جهت بسیاری از فعالیت‌های این کمیسیون بر اثر ابتکارات شخصی یا بدون نقشه پیش‌بینی شده‌ای انجام می‌یافت.

این نقض در شعبه تعلیمات و تبلیغات کل پس از تشکیل هیئت اجرائیه تا حدودی مرتفع گردید ولی نقض اساسی دیگر که آن عدم ارتباط کافی با سازمان‌های تعلیماتی و تبلیغاتی ولایات و فقدان رهبری دقیقی از آنها بود در دوران اخیر تیر ادامه داشت.

۲. در گذشته تبلیغات ما غالباً جنبه احساساتی بخود می‌گرفت و گاه شده است که با مقتضیات عمومی سیاست و روش واقعی حزبی وفق نمی‌داد و مایه بروز عوارضی برای حزب میشد.

۳. با آنکه در دوران اخیر یعنی از دوران فعالیت هیئت اجرائیه نسبت به کارهای تعلیماتی در تهران توجه مبدول گردید، کمیسیون تبلیغات سابق به این کار چنانکه باید نپرداخته بود، اکنون نیز فعالیت تعلیماتی حزب در شهرستان‌ها ضعیف است و برای آموزش کادرهای حزب در شهرستان‌ها اقدام موثری صورت نگرفته است.

۴. تبلیغات در روزنامه پیش از تشکیل هیئت اجرائیه گاه جنبه تند و احساساتی می‌گرفت و با وعد و وعیدهای همراه بود که جنبه منطقی نداشت. غالباً کوشش میشد توده حزبی را با پیروزی نزدیک دلخوش سازند و به اندازه کافی برای آماده‌ساختن آنها بقبول مصائب و محرومیت‌ها تبلیغ نمی‌گردید.

۲. تذکرات عمومی درباره کار آینده

۱. لازم است سازمان‌های تعلیماتی و تبلیغاتی برطبق یک نقشه دقیق کار بوجود آید، نظم و انضاط کار را در نظر گیرد و از تبدیل به یک جرگه دوستانه و صرف وقت در گفتگوهای بهبودیافته احتراز کند و به دستگامی مشکل و فعال مبدل شود.

۲. لازم است سازمان‌های مرکزی تعلیمات و تبلیغات یا تعیین حدود وظایف خود ارتباط خود را با سازمان‌های مشابه در نقاط دیگر کشور از طریق تشکیلاتی حفظ کنند. کارهای سازمان‌های تابعه را جدا کنترل نمایند. از آنان بطور مرتب گزارش دریافت دارند و به آنان بدون غفلت دستور دهند. سازمان‌های مرکزی تعلیمات و تبلیغات باید به یک مرکز واقعی رهبری و فعالیت‌های تعلیماتی و تبلیغاتی مبدل گردد.

۳. باید برای منظم ساختن فعالیت تعلیماتی و تبلیغاتی حزب در سراسر کشور نقشه کار دقیقی هرچندی یکبار تنظیم گردد و این نقشه پس از تصویب کمیته مرکزی بمورد اجراء گذاشته شود.

۴. لازم است بودجه لازم برای فعالیت‌های تعلیماتی و تبلیغاتی به درستی تامین گردد. خود سازمان‌ها، تعلیمات و تبلیغات باید از طریق کارهای انتفاعی به بودجه کل حزب کمک کنند و بدین ترتیب هزینه فعالیت خود را ولو تا حدودی تامین نمایند.

۳. اسلوب و هدف تبلیغات

۱. تبلیغات ما باید دارای جنبه‌های منطقی و معقول باشد و یا مختصات روحی مردم کشور و شرایط محلی ما موافقت کند. باید در اسلوب تبلیغات، مرامنامه، تاکتیک حزب و مختصات روحی مردم کشور و شرایط محلی را دقیقاً در

۲. هدف‌های تبلیغاتی حزب توده ایران به قرار زیرین است :
- الف - دفاع از یک صلح دمکراتیک و رسواکردن آتش‌افروزان بین‌المللی جنگ جدید و عمال آنان در ایران و دفاع از موازین منشور ملل متفق .
- ب - مبارزه تبلیغاتی برای معرفی سیاست‌های شوم استعماری و مکاری و حيله‌گری این سیاست‌ها در اجراء منویات خودپسندانه خویش .
- پ - برانگیختن احساسات میهن‌دوستی منطقی ، سربلندساختن مفاخر ملی ، برپا داشتن سنن تیکوی ملی به منظور ایجاد یک حس اعتماد به نفس و اثبات روش ملت‌دوستی و میهن پرستی حزب .
- ت - نشان دادن شیوه‌های شوم ارتجاع در خوارکردن ملت و مبارزه برضد ایدئولوژی‌های ارتجاعی .
- ث - نشان دادن مزایای یک زندگی بهتر و مجسم ساختن تلخی‌های زندگی کنونی و مفاسد نظام فعلی برای ایجاد شوق مبارزه در افراد .
- ج - مبارزه برضد عقب‌ماندگی و جهالت و خرافات در کلیه رشته‌ها و شئون مختلف تفکر بشری ، مبارزه برای پیروزمندساختن شیوه تفکر علمی و ایجاد یک نجدد فکری و عقلی ، بخصوص فاش ساختن ماهیت فاسد و منحط تمدن‌های ظاهرقریب . مبارزه برضد نفوذ شیوه‌های آمریکائی مانند تبلیغات فاسد هولبوود ، و رسوخ افکار شکست‌طلبی و یاس و صوفی منشی روحیات مالبخولیائی . مبارزه برای رونق یک هنر مترقی و امیدوار و پیکارجو .
- چ - مبارزه وسیع در راه دفاع از حقوق زحمتکش و آشناکردن افراد طبقات زحمتکش به حقوق خود . مدافعه از حقانیت طبقات زحمتکش در برابر سفسطه‌های متجاوزین و غاصبین ، تبلیغات پر دامنه برای بیداری کارگران ، دهقانان و افراد عشایر ایرانی و متوجه ساختن آنها به فعالیت نجات‌بخش حزب توده ایران .
- ح - دفاع از حقوق ملت و آزادی‌های اعطائی قانون اساسی ، دفاع از آزادی و امنیت افراد ملت و برانگیختن توده مردم به ذی‌علاقه شدن نسبت به زندگی عمومی و اجتماعی خود ، و عدم احتراز از سیاست و دخول در فعالیت‌های مبارزه‌جویی برضد ستمکاران . برانگیختن شور و شوق آنها نسبت به آزادی و فهماندن معنای واقعی آزادی و دمکراسی .
- خ - مبارزه دامنه‌دار به منظور ایجاد یک نهضت واقعی زنان و وارد ساختن آنها در فعالیت اجتماعی و سیاسی .
- د - مبارزه برضد روش‌ها ، شیوه‌های خطا و صفات ناپسند خودخواهی و انزوا جویی و انواع شارلاتانیسم اجتماعی ، برانداختن نقاب عوام‌قریب‌ها و عناصر فتنه‌انگیز . مبارزه برضد انواع انحرافات اصولی و ایجاد شور و شوق کار و پیکار در افراد حزب .
- ذ - آگاه ساختن افراد حزب به وظایف خود ، به لزوم بالا بردن سطح معلومات

اجتماعی خودشان، مبارزه برضد تهاجمات اخلاقی آنان .

۲ - مبارزه جدی برای اجراء دستورها و شعارهای کمیته مرکزی حزب و بالا بردن حیثیت مرکز رهبری و نفوذ آن در جامعه و در حزب .

۳ - اجراء این هدفها، بدون غفلت باید از طریق انواع فعالیت‌های تبلیغاتی مانند تئاتر - نمایش سیار - میتینگ - استفاده از آثار گوناگون هنری ، کنفرانس، تشریحات - شعار - بحث و مناظره و غیره تضمین شود .

۴ - علاوه بر وسائل مذکور در فوق سازمان‌های تبلیغاتی باید از هر فرصتی ، از هر عملی برای پیشرفت حزب استفاده کنند و از طریق خدمت عملی به مردم در تسهیل کار و زندگی روزانه آنها، وفاداری حزب ما را نسبت به آرمان‌های خود به ایشان ثابت کنند .

۴ . هدف فعالیت‌تعلیماتی حزب

۱ . منظور از کارهای تعلیماتی بالا بردن سطح معلومات حزبی و اجتماعی افراد و به خصوص کادرهای حزبی است . لازم است برنامه‌های تعلیماتی در زمینه زیرین اجراء شود :

الف : تعلیم مرامنامه و اساسنامه حزب

ب : تاریخ حزب و تئوری اجتماعی آن

پ : تاریخ ایران و جنبش‌های آزادیخواهی در این کشور

ت : جغرافیای ایران

ث : تاریخ جنبش‌های ترقی‌خواهی در جهان

ج : اصول تشکیلات حزبی

چ : اصول مقدماتی فلسفه و اقتصاد و علم الاجتماع

ح : اوضاع جغرافیایی و اقتصادی جهان

خ : زندگی مردان بزرگ

د : آشنائی با برخی از اصطلاحات معروف و مختصری از فرهنگ انسانی در زمینه‌های گوناگون .

۲ . اجراء برنامه تعلیماتی مشروح در فوق باید به وسیله انواع فعالیت‌های تعلیماتی مانند تاسیس کلاس‌های کادر و کورس‌های سیار تعلیماتی و ترتیب قرائت اجباری کتب و برپاداشتن کنفرانس‌های علمی و مجالس بحث و مناظره و انتشار رسالات و کتب تامین گردد .

۳ . لازم است برنامه کارهای تعلیماتی در حزب با دقت تنظیم شود و برای تسهیل پیشرفت امور تعلیماتی در حدود امکان کتب و رسالاتی که ناشی از نیازمندی‌های حزب باشد نگاشته شود تا از تسهیل افکار و شیوع انحرافات ایده‌تولوژیک جلوگیری به عمل آید .

۵. توضیحاتی درباره برخی از فعالیت‌های مهم تبلیغاتی و تعلیماتی

الف - کلاس‌های کادر حزبی و کورس‌های موقت و سیار

۱. باید کلاس‌های کادر حزبی برای تربیت مبلغین حزبی (آزیتاتور) معلمین حزبی (پروپاگانديست) و تشکیلات دهندگان (ارگانیزاتور) بر طبق برنامه معینی برای رفع نیازمندی‌های حزب دائرگردد.

۲. اساسنامه و شیوه کار این کلاس‌ها باید به نحوی باشد که بیشترین و بهترین فایده را عاید سازد. شعبه تعلیمات کل باید با همکاری با تشکیلات کل روش انتخاب شاگردان این کلاس‌ها را از میان کادر حزبی و افراد مستعد حزب تعیین کنند.

۳. لازم است در تابستان‌ها کورس‌های کوتاهی دائر شود تا کادرهای ولایات با شرکت در این کورس‌ها بتوانند سطح معلومات حزبی و اجتماعی خود را بالا ببرند. می‌توان دسته‌های سیار پروپاگانديست‌ها را برای اجراء برنامه‌های کوتاه و معینه تعلیماتی به اطراف گسیل داشت. این دسته‌های سیار کورس‌های تعلیماتی سیار را در اطراف و شهرستان‌ها اداره خواهند کرد.

۴. شعبه تعلیمات کل باید به مسئله تعلیمات در حوزه‌های حزبی توجه کافی مبذول دارد و برای تربیت گویندگان و اجراء یک برنامه مفید و متناسب در حوزه‌های حزبی اقدام کند و نقایص گذشته را از این حیث مرتفع گرداند و به خصوص به مسئله تعلیمات حوزه‌ای در ولایات که به علت فقدان گویندگان ورزیده نواقصی دارد توجه کافی مبذول دارد.

ب - ترتیب قرائت کتب و کنفرانس‌های علمی

۱. تعلیمات باید با تعیین کتب مفید به جهت مطالعه کادر حزب و کنترل آن‌ها در قرائت دقیق یک سیستم قرائت الزامی را در حزب دائر سازد.

۲. تعلیمات باید با دائر ساختن کنفرانس‌های علمی برای توضیح مسائل اجتماعی، فلسفی، علمی، هنری به بالا رفتن معلومات افراد حزب و به خصوص آشناسدن آن‌ها با حوادث جدیدی که در جهان فرهنگی و علمی می‌گذرد کمک کند.

تبصره - لازم است نسبت به کوشش افراد در خودآموزی دقت مخصوص مبذول گردد و کسانی که در این زمینه به اندازه کافی جدی نیستند از طریق تشکیلات توبیخ شوند. این خودآموزی‌ها باید در کلیه زمینه‌ها باشد هر فرد حزبی باید سطح معلومات عمومی خود را در کلیه رشته‌ها با نهایت جدیت بالا ببرد.

پ - تاتر - تاتر سیار - شعر

۱. تجارب حزبی به ثبوت رسانده است که تاثیر تاتر از هر وسیله دیگر تبلیغاتی زیادتر است. لذا برای تامین هدف‌های تبلیغاتی باید از تاتر حداکثر استفاده به عمل آید. نمایشنامه‌هایی متناسب با احتیاجات تبلیغاتی حزب به معرض تماشا گذاشته شود و به خصوص هیئت‌های سیار تاترال برای بیدار کردن افکار زحمتکشان ایران به اطراف گسیل گردند.
۲. در درجه دوم پس از تاتر اهمیت اشعار و ترانه‌های ساده و توده‌ای در تکان دادن مردم بسیار زیاد است. لازم است از این وسیله به طور منظم و وسیعی استفاده شود.

ت - مبارزه با بیسوادی

۱. مبارزه جدی و مؤثر بر ضد بیسوادی در داخل حزب یکی از کارهای اساسی تعلیمات حزب است، زیرا بدون باسواد کردن اعضا، حزب یا لاابردن سطح آگاهی اجتماعی آنان دشوار است.
۲. هر فرد عضو حزب موظف است در عرض یک سال از تاریخ ورودش به حزب خواندن و نوشتن را فراگیرد و سازمان‌های تعلیماتی حزب موظفند وسایل آموزش این افراد را فراهم آورند.
۳. برای تسهیل تدریس لازم است تعلیمات کل کتب درسی خاصی با سهل ترین اسلوب تهیه کند.
۴. باید بر طبق نقشه معینی در مدت زمان معینی بیسوادی در حزب از میان برود.

ث - انجمن‌ها و انتشارات

۱. شعبه تعلیمات کل تحت نظر خود، انجمن‌های علمی، هنری، دایر سازد و قوای متشنت فرهنگی حزب را در این انجمن‌ها مجتمع گرداند.
۲. این انجمن‌ها با برنامه خاص خود باید برای تامین یک تجدد فکری و بسط فرهنگ در داخل حزب یکوشند.
۳. انتشارات حزبی باید بر طبق کنترل دقیق شعب تعلیمات و تبلیغات عملی شود تا از بروز انحرافات که تاکنون در برخی از انتشارات مشاهده شده جلوگیری به عمل آید و بعلاوه حواج تعلیماتی و تبلیغاتی حزب مرتفع گردد. همچنین هیچ یک از اعضا، حزب ذیحق نیست بدون اجازه حزب دست به انتشار مطبوعاتی بزند. این کار فقط با کسب اجازه حزب می‌تواند مجاز باشد.
۴. دائره انتشارات باید یا کمک انجمن مترجمین حزبی به ترجمه و انتشار کتب مفید در زمینه‌های مختلف فرهنگ بشری بپردازد.
۵. لازم است برای انتشارات و طریق اداره آن اصول و قواعد معینی بر طبق

تجارب گذشته تعیین شود تا از پیدایش عدم انتظام در کار جلوگیری به عمل آید.

ج - ارتباط تبلیغاتی با کشورهای دیگر

۱. شعبه تبلیغات حزب برای شناساندن حزب ما به خارج از ایران، منعکس کردن مطالبات حقه ملت در جهان باید از طرق مختلف اقدام کند.

۲. خصوصاً لازم است روابط همبستگی ما با ترقی خواهان کشورهای آسیائی توسعه یابد و از فعالیت حزب توده ایران افکار عمومی جهانی باخبر گردد.

۶. روزنامه ارگان حزب

۱. به طور کلی فعالیت روزنامه های ارگان حزب رهبر و مردم در بیدار کردن توده ملت و مبارزه برضد استعمار و ارتجاع و بالا بردن سطح دانش عمومی افراد حزب سزاوار قدر دانی است.

۲. روزنامه ارگان حزب از این پس تحت نظریه تئسیسی سیاسی حزب اداره می شود و دارای مسئول ویا سردبیری است که از طرف هیئت اجرائین حزب تعیین می گردد.

۳. روزنامه ارگان باید منعکس کننده نظریات حزب و وسیله تربیت اجتماعی و متشکل ساختن توده حزبی و یکی از حربه های قاطع و وسایل عمده مبارزه ایده تئولوزیک حزب باشد. خوانندگان خود را از ماهیت واقعی حوادث ایران و جهان و خط مشی حزب در برابر این حوادث آگاه کند و با جلب خوانندگان بیشتر و تامین انتشار وسیع تر و منظم تر خود به عامل بانفوذی مبدل شود. از حقانیت تره های کمیته مرکزی حزب درهمه جا مدافعه نماید و آن را در افکار رسوخ دهد.

تصوه - شعبه تشکیلات کل موظف است برای تامین توزیع و انتشار وسیع روزنامه ارگان اقدامات لازم را به عمل آورد.

۴. هیئت تحریریه روزنامه ارگان باید برای تنظیم کارهای سازمانی خود اسانامه ای برای خویش تعیین کنند و به خصوص به منظور کمک به کارهای تبلیغاتی و تعلیماتی حزب قسمتی از نقشه های این سازمان ها را عملی سازند.

۵. روزنامه ارگان باید کلیه هدف های تبلیغاتی حزب را در نظر گیرد و در مندرجات خود این هدف ها را منعکس سازد.

۶. چون سطح فعلی روزنامه ارگان عملاً مانع از آن است که توده های وسیع تری از آن استفاده کنند، لازم است روزنامه ارگان اولاً سادگی و روشنی مطالب را در نظر گیرد و ثانیاً درباره مسائل عمده خارجی و داخلی نشریات خاصی به زبان ساده و مخصوص کارگران یادهفنان انتشار دهد.

۷. برای بسط فعالیت مطبوعاتی حزب هیئت تحریریه روزنامه ارگان باید

به منزلهٔ ستاد رهبری جرایدی درآید که برای کمک به هدف‌های حزب ما انتشار می‌یابند.

۷. مجلهٔ تئوریک حزب "مردم"

۱. فعالیت مجلهٔ تئوریک حزب "مردم" برای بالا بردن سطح معلومات تئوریک افراد حزب درخور قدردانی است.
۲. مجلهٔ تئوریک حزب باید تحت نظر شعبهٔ تعلیمات کل به منظور منعکس ساختن فعالیت تئوریک حزب انتشار یابد.
۳. لازم است مجلهٔ تئوریک نکات زیرین را در تنظیم مندرجات خود در نظر گیرد:
الف: پرداختن به مسائل مربوط به ایران و زندگی ملت ما.
ب: پرداختن به آن مسائل تئوریک که بیشتر مورد احتیاج تعلیماتی حزب است.
پ: احتراز از مباحث مهم و دشوار و ورود در مسائل مشکل و غیرلازم.

۸. نتیجه

۱. این قطعنامه که به تصویب جلسهٔ عمومی دومین کنگرهٔ حزب تودهٔ ایران رسیده است خطوط کلی کار تعلیمات و تبلیغات و روزنامهٔ ارگان و مجلهٔ تئوریک را معین می‌سازد.
۲. کنگرهٔ آیندهٔ حزب و همچنین کمیتهٔ مرکزی بر طبق خطوط معین شده در این قطعنامه از سازمان‌های تعلیماتی و تبلیغاتی و روزنامهٔ ارگان و مجلهٔ تئوریک حزب حساب خواهند کشید.

قطعنامهٔ تشکیلات

دومین کنگرهٔ حزب تودهٔ ایران پس از استماع گزارش تشکیلات حزب در دورهٔ بعد از کنگرهٔ اول تا تشکیل کنگرهٔ دوم و پس از بحث در اطراف این گزارش قطعنامهٔ زیر را تصویب نمود:

قسمت اول - فعالیت تشکیلاتی حزب در فاصلهٔ زمان از کنگرهٔ اول (مرداد ۱۳۲۳) تا آذرماه ۱۳۲۵ به طور کلی بادر نظر گرفتن شرایط عمومی و اجتماعی و بادر نظر گرفتن این که حزب ما در دورهٔ اول توسعهٔ خود به اندازهٔ کافی قادر آزموده و با تجربه نداشت و پیوسته با مبارزه‌ای بسیار سخت و پرفراز و نشیب دست به گریبان بود فعالیت تشکیلاتی حزب در این دوره رضایت‌بخش بوده است ولی کارهای تشکیلاتی دارای نواقصی بوده است که ذیلاً ذکر می‌گردد:

۱. کارهای تشکیلاتی حزب در یک ارگان تشکیلاتی متمرکز نبود، برخی از کارهای تشکیلاتی خارج از مجرای صحیح تشکیلات کل بدون در نظر گرفتن سلسله مراتب و تمرکز حزبی حل و فسخ می شد. بعضی از سازمان های حزب، مانند کمیته ایالتی تهران، کمیته ایالتی مازندران در ماه های قبل از آذرماه تحت دبیرسپین تشکیلات کل اداره نمی شدند و در نتیجه تمرکز تشکیلاتی آن طوری که برای یک حزب پیشرو لازم است وجود نداشت. بعضی از افراد مسئول حزبی بدون داشتن مسئولیت لازمه و از طریق غیرنظامنامه در کارهای تشکیلاتی دخالت می نمودند.

۲. کادر حزبی، طرز انتخاب کادر برای ارجاع مسئولیت های حزبی طبق قاعده منظم و دقیق انجام نمی گرفت و اتفاق افتاده است که افرادی بدون داشتن صلاحیت برای مسئولیت های با اهمیت انتخاب شده اند. به طور کلی نبودن یک ملاک تشکیلاتی برای تشخیص صلاحیت و عدم صلاحیت کادر حزبی باعث آن بود که انتصابات بدون نظم دقیق و گاه با نتایج نامطلوب انجام می گرفت.

برای افراد کادر حزبی پرونده ای که معرف محاسن و نقایص کارشان باشد وجود نداشت و در نتیجه عملاً بین کسانی که سوابق خوب حزبی داشتند با کسانی که فاقد آن بودند تفاوتی گذاشته نمی شد.

۳. نقشه و کنترل کارهای تشکیلاتی و توسعه تشکیلات به اندازه کافی مطابق نقشه منظم انجام نمی گرفت، سازمان های ولایات تحت کنترل دقیق سازمان مرکزی قرار نداشتند. برضد اصول رفاقت و روش خودسرانه برخی از مسئولین در محل کار خود اقدام جدی به عمل نمی آمد.

۴. در حزب آمار دقیق و دفاتر و پرونده های فردی منظم وجود نداشت.

۵. قبول افراد به حزب: در این مورد دقت کافی به عمل نمی آمد و قواعد منظمی برای این منظوره کار نمی رفت و در نتیجه امکان ورود عناصر مخرب و ناصالح به حزب وجود داشت.

۶. اجرای نظامنامه: در مورد اجرای وظایف حزبی از طرف افراد مانند شرکت منظم در حوزه و رعایت سایر اصول تشکیلاتی و اجرای دستورات مقامات رهبری مراقبت کاملی به عمل نمی آمد. کنفرانس های محلی و ولایتی و ایالتی به موقع خود انجام نمی گرفت.

۷. ارتباط سازمان مرکزی با شهرستان ها به اندازه کافی مرتب نبود.

* * *

قسمت دوم - فعالیت تشکیلاتی در فاصله زمان آذر ۱۳۲۵ - تا کنگره دوم

به طور کلی فعالیت تشکیلاتی در این دوره رضایت بخش می باشد - مقداری از نواقص مذکور در بالا مرتفع شده است ولی هنوز کافی نیست و باید در آینده با

فعالیت بیشتری در رفع نواقص قدم برداشته شود.

* * *

تصمیمات دومین کنگره حزب توده ایران درباره تشکیلات حزب

۱. کلیه کارهای تشکیلاتی حزب باید در یک ارگان مرکزی تشکیلات تحت نظر کمیته مرکزی متمرکز گردد. از حل و فسخ کارهای تشکیلاتی خارج از طرق نظامنامه جدا جلوگیری به عمل آید.
۲. برای تنظیم دفاتر حزبی و آمار صحیح و دقیق و پرونده‌های حزبی برای افراد دقت کامل به عمل آید.
۳. برای فعالین حزب پرونده، فعالیت تنظیم شود. به طوری که کلیه محاسن، نقایص و جنبه‌های منفی و مثبت آنان ثبت گردد و ملاک انتخاب کادر حزبی همین سوابق حزبی قرارگیرد.
۴. در مورد قبول افراد به حزب مراقبت جدی به عمل آید به طوری که راه ورود به حزب برای افراد بدون صلاحیت و ضعیف به کلی مسدود گردد. در مورد نسبت تعداد افراد از طبقات مختلف اجتماعی در حزب باید رعایت شود که کارگران و دهقانان همیشه اکثریت قاطع افراد حزب را تشکیل دهند.
۵. در اجرای دقیق مواد اساسنامه حزب برای بالا بردن انضباط داخلی حداکثر کوشش به عمل آید.
۶. در توسعه تشکیلات دقت کامل شود که این عمل طبق نقشه دقیق و مطالعه شده انجام شود و از توسعه بدون نقشه که باعث اتلاف نیروهای حزبی است جدا جلوگیری به عمل آید.
۷. رسیدگی به شکایات افراد و ارگان‌های حزبی به حداکثر سرعت ممکن انجام شود.
۸. تشکیلات کل باید سعی نماید تا اصل گزارش منظم در حزب اجرا شود و گزارشات ماهیانه تمام سازمان‌های حزب مرتباً تهیه شود و از روی آن‌ها گزارش‌های عمومی تنظیم گردد.
۹. برای جمع‌آوری اطلاعات داخلی حزبی و متمرکز کردن این اطلاعات به منظور مبارزه با خرابکاری و تحریک در داخل حزب کوشش به عمل آید.
۱۰. در رهبری سازمان‌های حزبی ولایات و دادن دستورات حزبی به آن‌ها و بازرسی فعالیت این سازمان‌ها کوشش کافی مبذول گردد.
۱۱. تشکیلات کل باید کوشش جدی نماید تا سازمان‌های حزبی روش افراد خود را در محیط کار، در زندگی خصوصی و اجتماعی و رعایت شرایط محلی تحت مراقبت دقیق قرار دهند و بی رویه‌گی‌های افراد حزبی که باعث پائین آوردن حیثیت حزب می‌باشد به سختی مورد مواخذه قرارگیرد.

۱۲. تشکیلات کل باید سعی کند که در کلیه سازمان‌های حزب اساسنامه جدید به همگی افراد تعلیم داده شود تا به این ترتیب افراد بیشتر به اصول انضباط حزب آگاهی پیدا کنند.
۱۳. تشکیلات کل باید در اجرای آئین‌نامه‌های تشویق و تنبیه که کمیته مرکزی تصویب خواهد نمود حدیث کامل ممدول دارد.
۱۴. اعضاء کمیته‌های حزبی و مسئولین اعزامی از مرکز فقط با موافقت کمیته مرکزی حق دارند محل کار خود را تغییر دهند.
۱۵. دومین کنگره حزب توده ایران تصمیم هیئت اجرائیه موقت را دایره به ازین رفتن سوابق حزبی کلیه افرادی که تا ۱۵ شهریور ۱۳۲۶ خود را به حزب معرفی ننموده‌اند، ناپدید می‌نماید.
۱۶. در مورد پذیرش مجدد مسئولین سابق حزبی که صفوف خود را ترک کرده‌اند باید دقت خاصی به عمل آید به طوری که راه ورود به حزب برای افراد ضعیف و ترسو و بی‌علاقه که یک بار آزمایش داده‌اند مسدود باشد.
۱۷. چون افرادی که از حزب اخراج شده‌اند حق دارند به کنگره شکایت نمایند و از آنجائی که کنگره در شرایط غیرعلنی تشکیل می‌شود امکان ارسال چنین شکایاتی به آن وجود ندارد، به کمیته مرکزی آینده اختیار داده می‌شود که به این نوع شکایات رسیدگی نموده و تصمیم مقتضی اتخاذ نماید.
۱۸. دومین کنگره حزب توده ایران فعالیت مسئولین تشکیلات کل کامبخش و دکتر رادمش را مورد تقدیر قرار می‌دهد.

قطعنامه تفتیش کل

- دومین کنگره حزب توده ایران پس از استماع گزارش فعالیت کمیسیون تفتیش کل در فاصله زمان بین کنگره اول تا تشکیل هیئت اجرائیه موقت و بحث در اطراف این گزارش قطعنامه زیر را تصویب نمود:
۱. به طور کلی وظایف محوله از طرف کنگره اول حزب به کمیسیون تفتیش کل انجام نگرفته است.
۲. کنگره دوم حزب عقیده دارد که مفاد اساسنامه حزب که در کنگره اول به تصویب رسید درباره تفتیش کل و وظایف و اختیارات آن نارضا و ناقص می‌باشد.
۳. کنگره دوم عقیده دارد که در شرایط کنونی اجتماعی ایران یک حزب سیاسی احتیاج بیشتری به اجرای اصول تمرکز در داخل خود دارد و اصول وجود دو ارگان کمیته و تفتیش برابر هم و مسئول در مقابل کنگره و کنفرانس‌ها ایجاد اشکالاتی می‌نماید که برای پیشرفت کار حزب زیان‌بخش خواهد بود.
۴. کنگره دوم عقیده دارد که کمیته مرکزی گذشته در همکاری با تفتیش

کل کوتاهی نموده است و در موافقت با پیشنهادات این کمیسیون درباره رسیدگی به شکایات و عملیات خلاف رویه افراد ناصالح عمل موثری انجام نداده است .
۵. کنگره، دوم اشکالات کار کمیسیون تعینش کل را که مانع پیشرفت و توسعه فعالیت آن کمیسیون بوده است قبول کرده و این کمیسیون را تا حد زیادی سرته می نماید .

قطعنامه کارگران

دومین کنگره، حزب توده، ایران پس از شنیدن گزارش کار کمیته، مرکزی حزب در میان اتحادیه‌های کارگران و بحث و مطالعه، کافی قطعنامه زیر را صادر می نماید :

۱. دومین کنگره، حزب توده، ایران به عنوان کنگره حزب پیشرو طبقات ستمکش ایران، فعالیت شورای متحده، مرکزی را در متسکل کردن زحمتکشان ایران، آشنا کردن آنان با حقوق طبقاتی خود، تحصیل امتیازات مثبت و عملی به نفع طبقه، کارگر و مبارزه، سرسخت به منظور استقرار دموکراسی در ایران تقدیر می نماید و شورای متحده، مرکزی را همچنان یگانه تشکیلات کارگری ایران می شناسد .

۲. کنگره همکاری شورای متحده، مرکزی را با سایر سدیگاهای مترقی کارگران جهان می ستاید و فعالیت شورا در صفوف قدراسیون جهانی سدیگاهارا که منجر به شناساندن نهضت کارگری ایران به دنیای مترقی گردیده است تقدیر می کند و انتظار دارد که این همکاری به نفع حفظ صلح پایدار و مبارزه با امپریالیسم و بقایای فاشیزم بیش از پیش تحکیم گردد و ادامه یابد .

۳. کنگره با وجود در نظر گرفتن اشکالات کار که در گذشته کم نبوده است عقیده دارد که کار سابق کمیته، مرکزی حزب در اتحادیه‌های کارگران رضایت بخش نمی باشد . کمیته، مرکزی موظف است در این زمینه کوشش بیشتری مبذول دارد تا پایه تشکیلات کارگری در آینده منظم تر و پایدار تر گردد .

۴. کنگره معتقد است که مهم ترین عامل اصلاحات جدی و موثر در امور اتحادیه‌های کارگری تامین رهبری سیاسی حزب توده، ایران که عالی ترین سازمان تشکیلاتی زحمتکشان و طبقه، کارگر است در این اتحادیه می باشد و انتظار دارد کمیته، مرکزی از کلیه وسائل تعلیماتی و تبلیغاتی برای عملی شدن این منظور بزرگ که ضامن پیشرفت و رشد و توسعه اتحادیه‌های کارگری است استفاده نماید .

۵. کنگره با تاکید اهمیت نقش تشکیلات در نهضت کارگری انتظار دارد که فراکسیون حزبی در اتحادیه‌ها کوشش نماید تا رعایت اصول دموکراسی در تشکیلات که موجب توسعه نهضت سدیگانی است بیش از پیش تعمیم یابد .

۶. کنگره کمیته، مرکزی را موظف می داند که از راه فراکسیون‌های حزبی در

اتحادیه‌ها موجبات یک مبارزهٔ قطعی را با عناصر اخلاص‌گرا و فرصت‌طلب و دشمنان نهضت‌کارگری برای حفظ وحدت اتحادیه‌ها و تصفیهٔ کامل آن از عناصر ناپاب بوجود آورد.

قطعنامهٔ جوانان

دومین کنگرهٔ حزب تودهٔ ایران پس از شنیدن گزارش کمیتهٔ مرکزی سازمان جوانان تودهٔ ایران و بحث و مطالعهٔ کافی در این باره به صدور قطعنامهٔ زیر مبادرت می‌ورزد:

۱. کنگرهٔ مساعی کمیتهٔ مرکزی سازمان جوانان را در امر متشکل کردن تودهٔ های جوان ملت ایران و سازمان در اکثر نقاط کشور که اخیراً با تشکیل نخستین کنگرهٔ سازمان جوانان شکل رسمی و قانونی به خود گرفته است تقدیر می‌نماید.

۲. کنگرهٔ فعالیت سازمان جوانان را در صفوف فدراسیون جهانی جوانان دمکرات و همکاری این سازمان با سایر سازمان‌های مترقی جوانان دنیا در راه مبارزه با آتش‌افروزان جنگ بونین و نقشه‌های تجاوزکارانهٔ امپریالیسم را تأیید نمود توسعهٔ جدی این فعالیت را توصیه می‌کند.

۳. کنگرهٔ مبارزهٔ مصمانهٔ سازمان جوانان با افکار انحرافی، انشعاب‌پوی و فرصت‌طلبان را تقدیر می‌کند و انتظار دارد که سازمان جوانان در آینده نیز تحت رهبری سیاسی حزب با دشمنان علنی و مخفی زحمتکشان ایران مبارزهٔ آشتی-ناپذیری نموده صفوف سازمان را از این قبیل عناصر پاک و مصفا سازد.

۴. کنگرهٔ رعایت کامل برقراری یک ارتباط نزدیک و منظم میان تشکیلات حزب و سازمان جوانان را در هر محل طبق مقررات اساسنامهٔ حزب تودهٔ ایران تأکید می‌کند و انتظار دارد این همکاری که ضامن حسن اجرای امور و رشد و توسعهٔ سازمان جوانان است در آینده کامل‌تر، دقیق‌تر، مرتب‌تر از پیش گردد.

۵. کنگرهٔ از نظر اهمیتی که برای تقویت نهضت‌کارگری ایران قائل است توصیه می‌کند که کارگران جوان عضو سازمان موظف باشند بدون استثنا در اتحادیه‌های صنفی که مورد تأیید سازمان جوانان باشد شرکت ورزند و به منظور توسعهٔ جنبش کارگری تحت نظر مقامات رهبری اتحادیه‌ها فعالیت‌های لازمه را مدول نمایند.

۶. کنگرهٔ معتقد است که در گذشته مسئولین حزبی برخی از شهرستان‌ها نسبت به ایجاد و توسعهٔ سازمان جوانان توجه کافی مدول نداشته‌اند و توصیه می‌کند که در آینده این مسئله مورد توجه کامل مسئولین حزبی شهرستان‌ها قرار گیرد.

۷. کنگرهٔ لزوم توسعهٔ قابل ملاحظهٔ سازمان را از لحاظ کمی تأکید می‌کند و توصیه می‌نماید که کمیتهٔ مرکزی سازمان جوانان در آینده توجه بیشتری به

استفاده از کلبه، وسایل فرهنگی، ورزشی، هنری و غیره به عمل آورد و صما انتظار دارد مقامات مربوطه حزبی برای این منظور کمک‌های لازمه، مادی راه سازمان جوانان مدول نمایند.

۸. کنگره ضمن تقدیر از فعالیت تعلیماتی سازمان جوانان در گذشته انتظار دارد که امریالابدن سطح معلومات افراد و بخصوص کارگران جوان و تربیت همه جانبه سیاسی آنان مانند سابق با تمام قوا دنبال شود.

۹. کنگره لزوم الابدن انضباط سازمان جوانان و تصفیه آن از عناصر فرصت‌طلب و منحرف را تأکید می‌کند و اجرای دقیق مقررات اساسنامه، سازمان مصوب کنگره جوانان را توصیه می‌نماید.

۱۰. کنگره توجه سازمان جوانان را به جلب و مشکل کردن خردسالان در سازمان مخصوصی معطوف می‌کند و انتظار دارد که در حدود امکان اقدامات لازم در این زمینه به عمل آید تا نسل سوم مبارزان نوده‌ای از هم اکنون پرورش سیاسی یابد.

قطعهنامه دهقانان

دومین کنگره حزب نوده، ایران پس از استماع گزارش فعالیت حزب در میان دهقانان و بحث و مطالعه کافی قطعهنامه، ریر را صادر می‌نماید:

۱. با وجود اهمیت فوق‌العاده، سهضت دهقانان که مورد توجه کنگره اول و کمیته مرکزی حزب نوده، ایران نیز بوده است فعالیت کمیته مرکزی حزب در میان دهقانان اغلب محدود به تبلیغات سطحی بوده که حتی در بعضی موارد اشتباهاتی نیز داشته است.

فعالیت مربوط، از نظر کلی، فاقد جنبه تعلیماتی و تشکیلاتی بوده است.
۲. با وجود نقایص مذکور در ماده ۱ فعالیت حزب مادر میان دهقانان در تقویت روحیه مبارزه حوئی دهقانان، بیدار کردن آنان و ایجاد حس اتحاد در بین افراد دهقان بزرگ‌ترین تاثیر را داشته است.

لغو بسیاری از عوارض و مالیات‌ها و رسوم متداول در ایران و صدور تصویب‌نامه‌های دولتی مربوط به تخفیف ۱۵ درصد به نفع دهقانان و تقسیم خالصجات از پیروزی‌های حزب نوده، ایران در مبارزات دهقانی است و کوشش در راه الغاء رسومات غیرعادلانه دیگر و اجرای کامل تصویب‌نامه‌های مربوط به تخفیف ۱۵ درصد و تقسیم خالصجات یکی از شعارهای ارگان رهبری کننده، آینده باید باشد.

۴. کنگره فعالیت‌هایی را که هیئت اجرائیه موقت حزب برای فرم دادن و منظم کردن فعالیت‌های دهقانی شروع کرده است تأیید می‌کند و ادامه این فعالیت‌ها را به کمیته مرکزی آینده توصیه می‌نماید.

۵. کنگره با توجه کامل به اهمیت نیروی دهقانان در مبارزهٔ مقدس ملت ایران کمیتهٔ مرکزی آینده راموظف می‌نماید که با حداکثر کوشش موجبات ایجاد یک نهضت وسیع و متشکل دهقانی را فراهم سازد و با تشکیل شورای مرکزی دهقانان، کنفرانس‌های کشوری و محلی، کلاس‌های مخصوص کادر دهقانی، استفاده از کادرهای کارگران و سازمان جوانان و انتشار تشریحات مخصوص دهقانان و غیره این منظور را نامین نماید.

قطعه‌نامهٔ تشکیلات زنان

دومین کنگرهٔ حزب تودهٔ ایران پس از رسیدگی به گزارش فراکسیون حزبی در "تشکیلات دمکراتیک زنان ایران" در موارد زیرین راجع به فعالیت آتی این فراکسیون و وظایف کمیتهٔ مرکزی حزب دربارهٔ نهضت زنان ایران موافقت حاصل نمود.

۱- انتقاد از گذشته

۱. با وجود مشکلات فراوانی که از لحاظ ایجاد یک نهضت مترقی زنان در ایران وجود دارد، جنبش زنان پیشرو کم‌تر از امکان خود توسعه یافت، می‌توان گفت که در دوران پنج ساله کار خود تشکیلات زنان مترقی ایران به کامیابی‌هایی ناآل نگردید.
۲. تشکیلات زنان مترقی غالباً در اثر اختلافات داخلی دچار تشنج بوده است و به همین مناسبت نتوانست وظایف خود را به درستی اجرا کند.
۳. از طرف رفقای حزبی و دستگاه رهبری حزب توجه لازم برای بسط نهضت زنان ایران چنان که باید و شاید مبذول نگردید و به خصوص این توجه در شهرستان‌ها کم‌تر از مرکز بوده است.
۴. در اثر نبودن اتصال و ادامهٔ کار و تغییر دائمی شکل سازمانی تشکیلات زنان نتوانست یک سنت تشکیلاتی بوجود آورده و پایه‌های سازمانی خود را محکم سازد.

۲- تذکرات عمومی برای کار آینده

۱. کنگره از فراکسیون حزبی در تشکیلات دمکراتیک زنان می‌طلبد که با جدیت کامل برای بسط نهضت زنان و مبدل کردن آن به یک جنبش با شور و وسیع منتهای سعی و جدیت رامبذول دارد.
۲. فراکسیون حزبی موظف است که هدف‌های عالی حزب را پیوسته در مد

نظر داشته و وفاداری کامل خود را نسبت به آرمان‌های مقدس حزب حفظ کند .
۳. فراکسیون حزبی ما موظف است بر علیه هرگونه نفاق ، دودستگی و هم‌چشمی‌های زاینده و تشمت در داخل تشکیلات زنان مبارزه کند یعنی روح اجتماعی و سازمانی را در میان زنان تقویت کند و ریشه‌های طرز تفکر عقب مانده عادی را در دماغ آنان مقطوع سازد . فراکسیون حزبی باید ایجاد یک محیط صمیمی کار را در داخل تشکیلات دمکراتیک زنان در سرلوحه برنامه اقدامات خود قرار دهد .

۴. دومین کنگره حزب به کمیته مرکزی حزب توصیه می‌کند که از هرگونه مساعدت در حق تشکیلات دمکراتیک زنان ایران که تنها سازمان دمکراتیک و مترقی زنان ایران محسوب می‌شود که در فدراسیون بین‌المللی دمکراتیک زنان عضویت دارد دریغ نورزد . این کمک باید در تمام جهات و با تمام قوا به منظور پیشرفت این نهضت عملی شود .

۵. دومین کنگره حزب به رفقای حزبی دستور می‌دهد که برای توسعه نهضت دمکراتیک زنان ایران از هدایت زنان خوشاوند خود به این نهضت عقلمند و نورزند و آن را یکی از وظایف حزبی خود تلقی نمایند و نیز زنان عضو حزب را موظف می‌دارد که برای مبارزه صغی خود به مترقی‌ترین تشکیلات زنان یعنی تشکیلات دمکراتیک زنان بپیوندند .

۶. دومین کنگره حزب برای تأمین وحدت نهضت زنان و برای جلوگیری از تشمت سازمانی به فراکسیون حزب در شورای متحد توصیه می‌کند که زنان عضو این شورا را به شرکت و عضویت در تشکیلات دمکراتیک زنان تشویق نماید .
۷. دومین کنگره حزب هیچ سازمان و هیچ جمعیت مربوط به زنان غیر از تشکیلات دمکراتیک زنان را به رسمیت نمی‌شناسد .

۸. کنگره از پدیدرفته شدن تشکیلات دمکراتیک زنان ایران به فدراسیون بین‌المللی زنان و عضویت یکی از زنان عضو کمیته مرکزی تشکیلات دمکراتیک زنان ایران به هیئت اجرائیه فدراسیون دمکراتیک بین‌المللی زنان اظهار تهنیت مسرت می‌نماید و آن را مانند موفقیت بزرگی به تشکیلات دمکراتیک زنان ایران تبریک می‌گوید .